

NOTATNIK TURYSTYCZNY

Wybierz się z nami do dwóch geoparków, jednego czeskiego i jednego polskiego, aby poznać historię i przyrodę obu regionów.

**GEPARKOWE
PRZYGDY**

GEOPARKOWE PRZYGODY

Wybierz się z nami na wycieczki po czeskiej i polskiej stronie granicy. Poznaj historie i interesujące miejsca w polskim Geoparku Przedgórze Sudeckie oraz w czeskim Geoparku Ralsko, a także w okolicach Frýdlantu. Ten notatnik będzie Twoim przewodnikiem, który poprowadzi Cię po dziewięciu trasach. W notatniku znajdziesz mapę każdej trasy, przydatne informacje, opowiastkę historyczną i opis interesującego obiektu geologicznego.

Na końcu każdej trasy notatnik zaprowadzi Cię do miejsca, w którym znajdziesz tabliczkę ze wzorem do skopiowania. Miękkim ołówkiem możesz przenieść z niej wzór na ostatnią stronę notatnika do przygotowanych pól stosując technikę frotażu (przykładając kartkę do wzoru i pocierając jej powierzchnię w tym miejscu ołówkiem). Za przejście trzech tras w punktach informacji turystycznej wymienionych na stronie – www.geoparkoweprzypadki.pl otrzymasz odznakę z logo gry „Geoparkowe przygody Na tropie skarbów w geoparkach”. Jeśli przejdziesz wszystkie 9 tras, możesz zdobyć w sumie trzy odznaki w różnych kolorach.

JAK TO DZIAŁA KROK PO KROKU?

1 Zdobądź notatnik!
Notatnik jest dostępny bezpłatnie w wybranych punktach informacji turystycznej po polskiej i czeskiej stronie granicy - szczegóły znajdziesz na stronie www.geoparkoweprzypadki.pl

2 Wybierz się na wycieczkę!
Wędruj po wybranych trasach w Polsce lub w Czechach.

3 Odrysuj wzór z tabliczki!!
Na podstawie informacji w notatniku (strona z mapą przy opisie każdej z tras) znajdź tabliczkę. Odrysuj wzór z tabliczki w odpowiednim miejscu notatnika metodą frotażu (przez przyłożenie kartki do wzoru i pocieranie jej ołówkiem). Uwaga! Trasy są ponumerowane - aby uzyskać cały obrazek, należy więc odrysować wzór z tabliczki w odpowiednim polu.

4 Zdobądź odznakę!
Po przejściu trzech tras udaj się ponownie do centrum informacji turystycznej wymienionego na stronie internetowej. Pracownik centrum zaznaczy w notatniku wzory odrysowane z tabliczek i wtedy będziesz mógł/mogła wybrać sobie odznakę.

APLIKACJA

Notatnik jest również połączony z aplikacją „Skryté příběhy” (Ukryte historie). Każda z dziewięciu tras to także gra terenowa, w którą można zagrać całą rodziną. Gry przeznaczone są głównie dla dzieci, ale sprawią frajdę także dorosłym. Dzięki grze terenowej „Ukryte historie” nie tylko poznasz nowe, interesujące miejsca, ale przeniesiesz się także w czasie i sprawisz, że każda rodzinna wycieczka będzie niezwykłą przygodą.

DO KOGO NALEŻY TEN NOTATNIK?

Imię i nazwisko/pseudonim .....

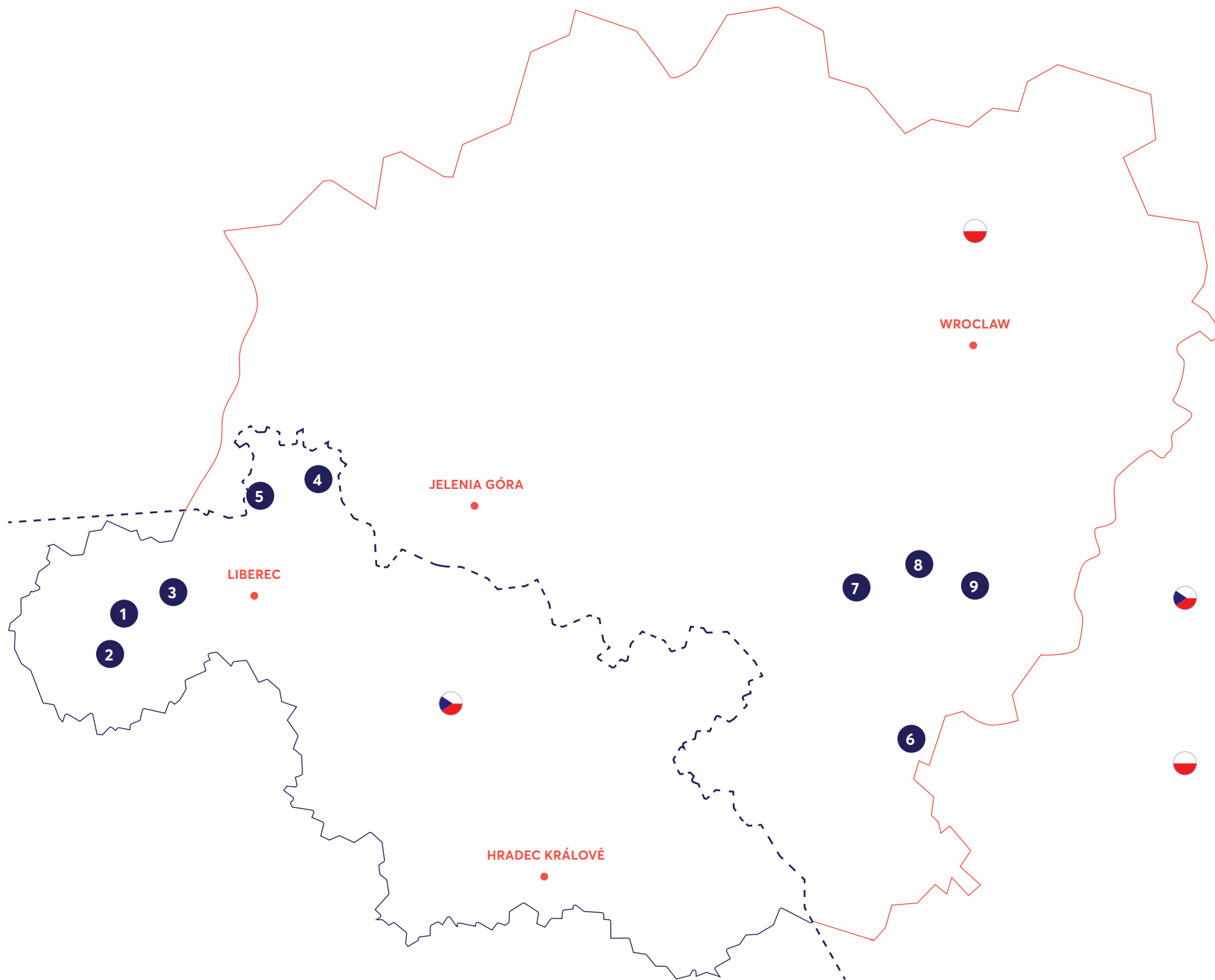
W przypadku znalezienia proszę o kontakt telefoniczny lub wiadomość .....

O PROJEKCIE GECON GAME – W POSZUKIWANIU SKARBÓW GEOPARKÓW

Celem projektu jest rozwój i ugruntowanie geoturystyki po obu stronach granicy jako formy turystyki zrównoważonej. Wspólnym zamiarem partnerów projektu jest uatrakcyjnienie mniej znanych i mniej eksponowanych miejscowości w regionie przygranicznym. W ramach projektu wyznaczono 9 tras ukazujących bogactwo przyrodnicze i kulturowe terenu, przez który wiodą. Trzy z nich zlokalizowane są w Geoparku Ralsko (Czechy), dwie, transgraniczne (Czechy i Polska) znajdują się w okolicach Frýdlantu – a cztery pozostałe na terenie Geoparku Przedgórze Sudeckie (Polska). Trasy prezentowane są na portalu internetowym, w aplikacji „Skryté příběhy” (Ukryte historie), podczas wycieczek z przewodnikiem oraz w notatniku turystycznym.

Zawsze staraliśmy się znaleźć jakąś szczególną postać historyczną lub unikalne zjawisko przyrodnicze i przedstawić zwiedzającym wyjątkowość związanych z nimi miejsc.

Więcej informacji na www.geoparkoweprzypadki.pl

- 1. Mimoň
- 2. Hradčany
- 3. Hamr na Jezeře
- 4. Nové Město pod Smrkem
- 5. Heřmanice

- 6. Złoty Stok
- 7. Piława Górna
- 8. Żelowice
- 9. Gromnik

1

MIMOŇ

GRA

Zagraj w grę Zaginiony zamek w aplikacji **Ukryte historie / Skryte příběhy**.

Mimoň | rok 1783 | 3,4 km | 8 przystanków | 2 godz.

Towarzysz hrabiemu Franciszkowi de Paul Hartigowi w jego śnie o przyszłości miasta Mimoň i przekonaj go, że w przyszłości nie zostanie zapomniany.

WYCIECZKA

Poznaj zapomniane skarby miasta Mimoň. Zapraszamy na krótki spacer do dawnego parku pałacowego. Mimoň | 2 km | 9 przystanków | 40 min.

Dostępność: samochód osobowy, pociąg. Z wyjątkiem zejścia spod kościoła (schodami) trasa jest przystosowana dla rowerów i wózków dziecięcych.

Interesujące miejsca

1. Kościół św. Piotra i Pawła (barokowe rzeźby, punkt widokowy)
2. Piwnice wykute w piaskowcu
3. Park zamkowy
4. Punkt widokowy (pozostałości podstawy dawnej wieży widokowej)
5. Źródło Géronstère
6. Sztuczne jaskinie (pierwotnie przeznaczone jako mauzoleum hrabiego Hartiga)
7. Pomnik poety Horacego
8. Tablica informacyjna (opisuje tragiczne losy nieistniejącego zamku Mimoň)
9. Kolumna maryjna na rynku

TABLICZKA Z RELIEFEM DO ODRYŚOWANIA

Znajduje się przy wyjściu z parku, na odwróceniu tabliczki informacyjnej „Park Zamkowy – historia”.

HISTORIA

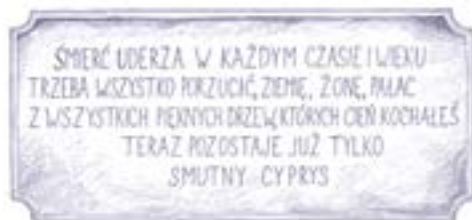
Park Pałacowy Mimoń

Za panowania hrabiego Franciszka de Paul Hartiga, który pod koniec XVIII w. był właścicielem majątku Mimoń, przebudowano gruntownie park pałacowy wykorzystując pierwotną bażanciarnię. Hrabia dużo podróżował, czerpał wzory z zagranicy i osobiście zaprojektował nowy park w swobodnym, zbliżonym do natury stylu parków angielskich. Charakterystyczne dla nich były różne romantyczne zakątki z altanami, sztucznymi jaskiniami, zbiornikami wodnymi i punktami widokowymi. Także w mieście Mimoń powstał park z łukowymi mostami ponad kanałami, z zaskakującymi widokami i wieloma elementami krajobrazu oraz niewielkimi budowlami parkowymi. W tamtych czasach można było spacerować po ogrodzie różanym z placem zabaw i dwiema glorietai, odświeżyć się w małym ozdobnym basenie zwanym „zdrojem”, zrelaksować się w cieniu olbrzymich drzew lub medytować w świątyni Apollina. Na koniec można było rozejrzeć się z wieży widokowej, która miała formę trzypiętrowej, chińskiej pagody ozdobionej smokami i dzwonekami, i która była chroniona najnowocześniejszym wówczas wynalazkiem - piorunochronem. Na kształt parku wpłynęła prawdopodobnie przynależność Hartiga do loży masońskiej. Była to jedna z pierwszych, na owe czasy bardzo nowoczesnych kompozycji krajobrazowych w stylu angielskim w Czechach. Z pierwotnego parku zamkowego do dziś zachowało się kilka budynków. W górnej części parku można odnaleźć kwadratową podstawę dawnej chińskiej wieży.

ZWROĆ UWAGĘ...

Nad stawem stoi pomnik poety Horacego. Hrabia bardzo go cenił.
Na cokole znajduje się napis w języku francuskim.

Hrabia za życia był bardzo chory, cierpiał na gruźlicę i leczył się w belgijskim uzdrowisku Spa. Kuracja w uzdrowisku przynajmniej częściowo złagodziła jego cierpienia, dlatego w 1785 roku kazał zbudować w parku replikę źródła leczniczego Géronstère. To źródło można oglądać do tej pory.

GEOLOGIA

Źródło Géronstère w parku pałacowym

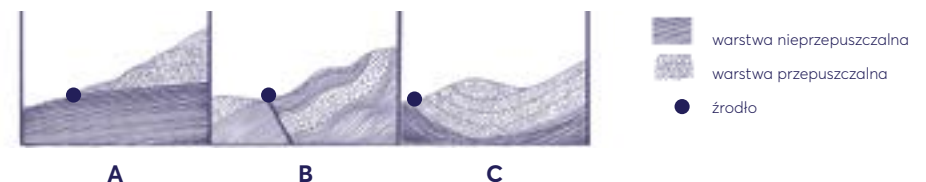
Jak to się wszystko zaczęło? Około 90 milionów lat temu obszar ten znajdował się poniżej poziomu morza, ale nie zawsze znajdował się na tej samej wysokości - przez dziesiątki tysięcy lat raz się podnosił, to znów opadał. Kiedy w miejscu dzisiejszego miasta Mimoń było płytkie morze, to jego brzeg też znajdował się bliżej i na dnie osadzał się piasek. Kiedy poziom wody był wyższy, brzeg znajdował się dalej a w rejonie miasta Mimoń osadzało się więcej łu. Około 70 milionów lat temu, po ustąpieniu morza, piasek i łu przekształciły się w piaskowce i łuwce, a ponieważ osadziły się na stabilnym podłożu skalnym masywu czeskiego, nie są sfałdowane i nadal znajdują się w mniej więcej pierwotnym, poziomym ułożeniu. Tylko niekiedy bywają zaburzone lub lekko nachylone.

Źródła powstają w różny sposób, ale najczęściej woda pochodzi z opadów atmosferycznych, które wsiąkają w przepuszczalne skały a następnie gromadzą się na powierzchni nieprzepuszczalnych skał. Piaskowce są bardzo porowate, a co za tym idzie dobrze przepuszczają wodę w przeciwieństwie do łuwców. Źródło, obok którego stoisz, powstało prawdopodobnie w wyniku przesiąkania wody w głąb piaskowca (tzw. strefa zasilania źródła). Woda przesączała się przez warstwę piaskowca, aż trafiła na nieprzepuszczalną warstwę łu. Spływa po niej w dół do miejsca, w którym wypływa na powierzchnię, czyli tutaj. O występowaniu pod nami nieprzepuszczalnej warstwy łu świadczy również pobliski staw i mokradło znajdujące się na tej samej wysokości co źródło.

ZBADAJ...

Spróbuj odgadnąć, która ilustracja przedstawia typ źródła znajdującego się w parku.

GRA

 Zagraj w grę Wycofanie wojsk radzieckich w aplikacji Ukryte historie / Skryte příběhy.

Hradčany | rok 1990 | 3,5 km | 9 przystanków | 1,5 godz.

Muzyk Michael Kocáb chce definitywnie zakończyć okupację Czechosłowacji przez żołnierzy sowieckich. Leży to w interesie czeskiej demokracji.

WYCIECZKA

Poznaj najnowszą historię regionu. Wybierz się na wycieczkę po byłym lotnisku wojskowym, obok pięknych i cichych stawów do punktu widokowego Hradčanská vyhlídka. Hradčany | 5,8 km | 5 przystanków | 2,5 godz.

Dostępność: samochód osobowy. Oprócz wejścia na punkt widokowy „Hradčanská vyhlídka”, trasa jest odpowiednia dla turystów z rowerami górskimi.

Interesujące miejsca

1. Dawne lotnisko wojskowe (schrony na samoloty)
2. Staw rybny Držník
3. Pomnik przyrody – sosna w Hradčanach
4. Centrum Informacyjne Lasów i Mienia Wojskowego
5. Punkt widokowy Hradčany (widok na lotnisko Hradčany, Góry Lużyckie, Ralsko i Ještěd)

TABLICZKA Z RELIEFEM DO ODRYSOWANIA

Znajduje się w punkcie 4. przy drewnianej skrzynce w Centrum Informacyjnego Lasów i Mienia Wojskowego.

HISTORIA

Hradčany

Życie wioski położonej pod piaskowcową formacją skalną Hradčanské stěny zawsze była powiązana z lasem i jego дарami. Według najstarszej wzmianki o wsi, w 1688 r. było tu 16 domów. Mieszkali w nich głównie górnicy i drwale. Także później miejscowa ludność znajdowała pracę przeważnie w lasach. Mężczyźni pracowali jako drwale, wozacy drewna, wypalacze węgla drzewnego lub handlarze węglem. Kobiety i dzieci zajmowały się zbiorom runa leśnego, zwłaszcza jagód i żurawiny a jesienią grzybów. W 1905 r. na plaży miejscowego stawu (Hradčanský rybník) przy udziale właściciela majątku hrabiego Waldsteina zbudowano kąpielisko. Malownicze położenie miejscowości, romantyczne skały, piękne stawy oraz doskonały poziom usług sprawiły, że Hradčany stały się wkrótce popularnym miejscem wypoczynku.

Zmiana nastąpiła w 1938 r., kiedy zaplanowano budowę lotniska wojskowego. Pod koniec II wojny światowej lotnisko w postaci trawiastego pasa startowego było wykorzystywane przez lotnictwo niemieckie – Luftwaffe, dlatego zostało dwukrotnie zbombardowane przez aliantów. Wkrótce po zakończeniu wojny utworzono poligon wojskowy na terenie całego dzisiejszego miasta Ralsko. Lotnisko, podobnie jak cały teren, służyło Czechosłowackiej Armii Ludowej. W latach 50. XX w. powstał betonowy pas startowy i kolejne obiekty wojskowe. Kolejny przełom nastąpił w roku 1968. Poligon został przejęty przez Sowieców. Hradčany miały zniknąć... Na szczęście tak się nie stało. W wyniku Aksamitnej Rewolucji wojska sowieckie opuściły Czechosłowację, po ich wyjeździe w 1991 r. na opuszczonym terenie trzeba było stawić czoła poważnym wyzwaniom ekologicznym w postaci zanieczyszczenia gleb i wód substancjami ropopochodnymi. Dziś Hradčany ponownie zaczynają pełnić funkcję lotniska. Dzięki swoim malowniczym stawom, nasłonecznionym lasom i osobliwym formacjom skalnym znów są popularnym celem turystycznym.

GEOLOGIA

Geokartę do wklejenia na tę stronę znajdziesz w drewnianej skrzynce przy Centrum Informacyjnym Lasów i Mienia Wojskowego. Uwaga! Skrzynka jest zamykana na kłódkę z trzycyfrowym kodem. Kod odkryjesz tak: znajdź przed Centrum kamień graniczny z trzycyfrową liczbą i odejmij od niej 7.

ZWRÓĆ UWAGĘ...

Przed siedzibą Centrum Informacyjnego Lasów i Mienia Wojskowego można obejrzeć zbiór kamieni granicznych. Będzie Ci to potrzebne do uzyskania naszej geokarty!

GRA

Zagraj w grę Zdrada spowiednika w aplikacji
Ukryte historie / Skryte příběhy.

Hamr na Jezeře | rok 1772 | 8,2 km | 9 przystanków | 3,5 godz.

Pomóż Annie Elizabet spełnić jej marzenie – żyć tak, jak chce.

WYCIECZKA

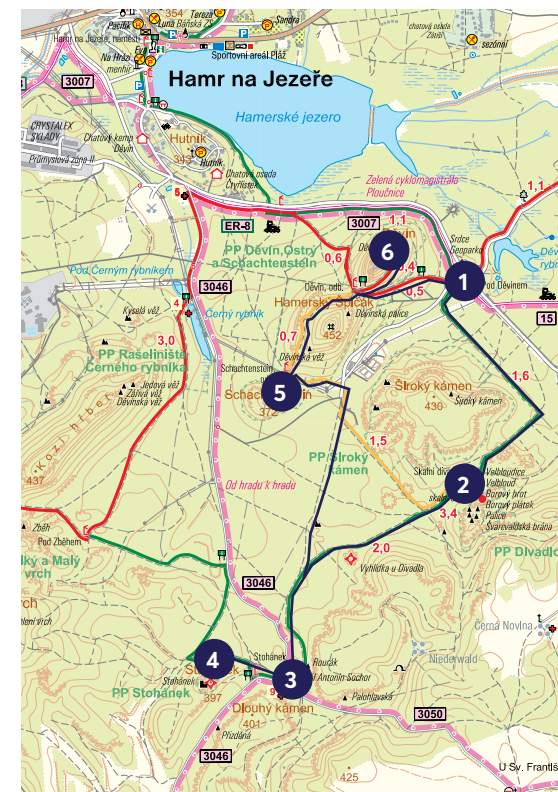
Wędruj szlakiem turystycznym w pobliżu miejscowości Hamr na Jezeře i zobacz ruiny zamku, pustelnię i niezwykle formacje skalne z piaskowca.
Hamr na Jezeře | 8,4 km | 6 przystanków | 3 godz.

Dostępność: samochód osobowy (parking na początku trasy), nadaje się dla rowerów i wózków dziecięcych.

Interesujące miejsca

1. Wiata turystyczna Geoparku Ralsko (mapa plastyczna okolicy)
2. Pomnik przyrody Skalní divadlo (Teatr – skalna brama i piaskowce żelaziste tworzące formy „skamieniałych kłód”)
3. Wiata turystyczna Geoparku Ralsko (etykietę do odrysowania)
4. w notatniku,, pomnik generała Sochora
5. Pomnik przyrody Stohánek (ruiny skalnego zamku, dawna pustelnia, widok na okolicę)
6. Schachtenstein (najgłębsza odkrywkowa kopalnia rudy żelaza w geoparku)
7. Děvín (ruiny zamku, widok na okolicę)

TABLICZKA Z RELIEFEM DO ODRYSOWANIA

Znajduje się w punkcie 3, na odwrocie tablicy informacyjnej w wiacie turystycznej Geoparku Ralsko w pobliżu skrzyżowania „U Sochora”.

HISTORIA

Pustelnia na wzgórzu Stohánek

Podczas wędrówek niekiedy można znaleźć się w miejscu, gdzie człowiek czuje się sam pośród dzikiej przyrody. Takim miejscem jest masyw skalny Stohánek. Nic dziwnego, że mieszkał tu pustelnik. W 1740 r. hrabia Hartig zezwolił na budowę pustelni i obiecał pomoc w postaci świeżego piwa, soli, masła, drewna i zboża. Drewniana pustelnia miała cztery pomieszczenia i sygnaturkę z dzwonem. Zachowały się informacje o życiu pustelnika Hyronima. Naprawdę nazywał się Josef Steinfelder i pochodził z pobliskiej miejscowości Holičky. Niestety, popadł on w niesławę. Wiódł naganne życie, handlował relikwiami, utrzymywał kontakty z kobietami z pobliskiej wsi, a na dodatek w pustelni przebywała z nim dziewczyna przebrana za mężczyznę. Za te przewinienia właściciel majątku nakazał mu opuszczenie pustelni, a w 1772 r. wikary Zinke na plebanii w Svěbořicích obciął mu brodę, podarł pustelnicze odzienie a czapkę wrzucił do pieca. Pustelnia została rozebrana a były pustelnik ożenił się dwa lata później. Po roku zmarł w Holičkach. Tak kończy się historia pustelników na Stohánku.

ZWRÓĆ UWAGĘ...

Na Stohánku do tej pory widoczne są ślady pobytu pustelników. Na płaskim wierzchołku wzniesienia zachowały się pozostałości kaplicy, w której widoczne są nisze wydrążone prawdopodobnie na obrazy. Do kaplicy przylega wykuta w skale izba. Natomiast w zachodniej i północnej części wzniesienia można dostrzec tarasy, gdzie znajdował się ogródek zielny. Schodząc po wykutych w skale schodach warto zwrócić uwagę na otwory wydrążone w skale po lewej stronie – to ślady po stacjach drogi krzyżowej. Ile ich jest?

GEOLOGIA

Stohánek – góra świadek (ostaniec)

Wzgórze Stohánek jest interesujące nie tylko z historycznego, lecz także z geologicznego punktu widzenia. Około 94 milionów lat temu w tym miejscu znajdowało się płytkie i stosunkowo spokojne morze. Na jego dnie w tempie około 1 metra na tysiąc lat osadzał się piasek przynoszony przez rzeki z pobliskiego lądu. Ziarna piasku miały wielkość około 1 mm.

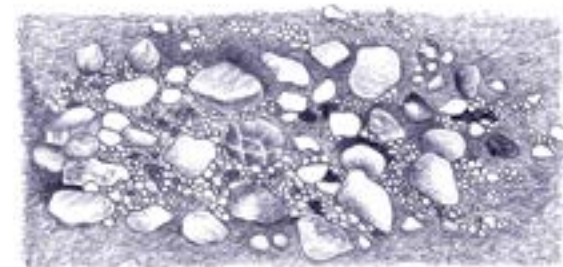
Jednak podczas gwałtownych zjawisk, takich jak powódzie, czy trzęsienia ziemi, do morza dostawał się z lądu także grubszy materiał. Zdarzenia takie zapisane są w osadach w postaci warstw o grubości od 5 do 30 cm zbudowanych z materiału skalnego o wielkości od 1 do 5 cm. W przeciwieństwie do drobnoziarnistych piaskowców taka warstwa powstawała w ciągu kilku dni lub miesięcy.

ZBADAJ...

Czy na wzgórzu Stohánek można znaleźć ślady takiego gwałtownego zdarzenia? Podpowiadamy, żeby stanąć u stóp wykutych w skale schodów i rozejrzeć się.

Pod naciskiem kolejnych warstw osadów z piasku powstawał piaskowiec. W szczeliny w piaskowcu wtargnęła później magma i zastygła w postaci żył. W ich pobliżu piaskowiec został bardziej skonsolidowany. Pod wzgórzem Stohánek prawdopodobnie

krzyżują się żyły biegnące w dwóch kierunkach. Dlatego piaskowiec w tym miejscu jest jeszcze bardziej skonsolidowany i tworzy masyw skalny. Mniej skonsolidowane piaskowce występujące w jego otoczeniu zostały stopniowo usunięte przez erozję. W ten sposób wypreparowane zostały najtwardsze partie piaskowców tworzące dziś ostaniec o pionowych ścianach blisko 20-metrowej wysokości.

GRA

 Zagraj w grę Wielebny i wieża w aplikacji Ukryte historie / Skryte příběhy.
Nové Město pod Smrkem | rok 1834 | 10 km | 8 przystanków | 4 godz.

Nowy proboszcz Menzel nie jest akceptowany przez parafian. Pomóż temu uczonemu księdzu znaleźć wspólny język z mieszkańcami.

WYCIECZKA

Przejdź się piękną aleją, spróbuj wody z radioaktywnego źródła, odkryj też tajemniczą wieżę oraz glazy narzutowe.
Nové Město pod Smrkem | 11 km | 7 przystanków | 3,5 godz.

Dostępność: samochód, autobus, pociąg.
Trasa nie nadaje się dla rowerów i wózków dziecięcych.

Interesujące miejsca

1. Kościół św. Katarzyny	4. Ośli buk
2. Aleja lipowa	5. Wieża Mon Plaisir
3. Radioaktywne źródła	6. Mauzoleum Klingera
	7. Centrum informacyjne i muzeum

TABLICZKA Z RELIEFEM DO ODRYŚOWANIA

Znajduje się przed cmentarzem w punkcie nr 6 na odwrocie tablicy informacyjnej poświęconej Mauzoleum Klingera.

HISTORIA

Mon Plaisir – Moja przyjemność i moje badania

Skąd w środku lasu na polsko-czeskim pograniczu wzięła się wspaniała, lecz zapomniana wieża? Człowiek, który ją zbudował w 1804 r. nadał jej francuską nazwę „Mon Plaisir”, co oznacza „moją przyjemność”. Tym człowiekiem był Adolf Traugott von Gersdorf, przyrodnik, zbieracz minerałów, współzałożyciel Górnołużyckiego Towarzystwa Naukowego i od 1756 r. właściciel pobliskiej Pobiednej, która wówczas nosiła nazwę Meffersdorf i należała do Saksonii.

Adolf Traugott otrzymał w młodości doskonałe wykształcenie. Szczególnie interesowały go wykłady z fizyki doświadczalnej. Jedną z jego pasji była też astronomia. Kiedy choroba uniemożliwiła mu chodzenie po górach, postanowił wybudować wieżę, z której mógł obserwować niebo i gwiazdy. Przy budowie wieży zatrudniał swoich poddanych, umożliwiając im w ten sposób zarobek w trudnych czasach. Gersdorf spędzał dużo czasu w wieży. Opracował w niej traktat naukowy „O moich obserwacjach elektryczności atmosferycznej w Mettersdorfie na Górnych Łużycach”. Za jego życia miasteczko Mettersdorf stało się ośrodkiem badawczym znanym daleko poza granicami kraju.

Gersdorf zlecił przebudowę dawnego dworu na piękną, barokową rezydencję, która była miejscem spotkań uczonych i myślicieli. Po jego śmierci w 1807 r. wieża straciła swoje przeznaczenie i w 1850 r. udostępniono ją turystom jako wieżę widokową. Z biegiem lat dobudowano restaurację i schronisko. Po II wojnie światowej budynek stopniowo padał w ruinę. Dziś z pięknego obserwatorium i restauracji pozostały tylko fragmenty murów.

ZWRÓĆ UWAGĘ...

W 1886 r. wieży nadano imię cesarza Wilhelma. Czy nadal można znaleźć na to dowód na budynku? Spróbuj też odnaleźć ślady dawnej restauracji?

GEOLOGIA

Kamienie przyniesione przez lądolód

Podczas przedostatniego zlodowacenia zwanego środkowopolskim, czyli ok. 160 000 lat temu, do Europy Środkowej napłynął od północy lądolód skandynawski. Włókł ze sobą różne skały z regionów, przez które się przemieszczał. Do najbardziej odpornych na zniszczenie w trakcie transportu należały krzemienie z terenu dzisiejszej Danii oraz granity ze Szwecji. Około 150 000 lat temu czoło lądolodu dotarło na południu w okolice Šluknova i Frýdlantu na północy Czech. Kiedy nastąpiło ocieplenie, lądolód się stopił. Pozostały po nim kamienie przywleczone z odległych regionów zwane eratykami lub głazami narzutowymi.

ZBADAJ...

Spróbuj znaleźć fragmenty szwedzkiego granitu, które przywłókł tu lodowiec z oddalonej o setki kilometrów Skandynawii. Te granity wyglądają egzotycznie, mają czerwonawy kolor i nie przypominają innych skał, które można było napotkać po drodze podczas wycieczki. Kilka z nich użyto jako materiału budowlanego podczas wznoszenia wieży. Znajdują się one na prawo od wejścia. Rysunek stanowi podpowiedź (nie musisz wchodzić do wieży).

Wracając spoglądaj pod nogi. Przy odrobinie szczęścia możesz na drodze natknąć się na krzemienie.

GRA

 Zagraj w grę W sercu wulkanu w aplikacji Ukryte historie / Skryte příběhy.
Heřmanice | rok 1936 | 6,8 km | 9 przystanków | 2 godz.

Student Piotr przybył do swego byłego nauczyciela Kodeša z prośbą o pomoc w przygotowaniu się do egzaminu z geologii.

WYCIECZKA

Wejdz na wieżę widokową, przejdź się po miejscach, po których prowadziła nieczynna linia kolejowa Frýdlant w Czechach - Heřmanice i odkryj pozostałości dawnych wulkanów.
Heřmanice | 6 km | 5 przystanków | 2 godz.

Dostępność: samochód osobowy. Trasa jest przystosowana dla wózków dziecięcych i rowerów.

Interesujące miejsca

1. Wieża widokowa
2. Kodešova skála (wachlarzowata i pionowa kolumnowa oddzielność skał wylewnych)
3. Przejście graniczne (kod do otwarcia skrytki na słupku)
4. Kamieniołom Kodešův lom
5. Remiza stražacka

TABLICZKA Z RELIEFEM DO ODRYŚOWANIA

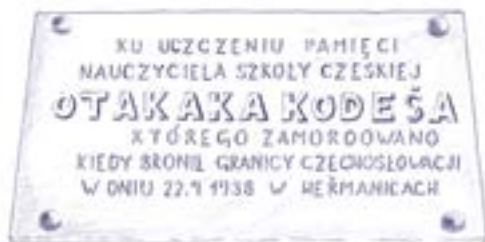
Znajduje się na końcu trasy przy drewnianej skrzynce na remizie stražackiej.

Skala Kodeša

Piękne i majestatyczne odsłonięcie słupów bazaltowych jest chronione jako pomnik przyrody. Dzisiejsza bujna przyroda nie wskazuje na tragiczne wydarzenie, od którego skala wzięła swoją nazwę. W 1938 r. Otakar Kodeš pracował jako nauczyciel przyrody, fizyki i rysunku w czeskiej państwowej szkole miejskiej we Frýdlancie. W burzliwych latach 30. został pomocnikiem w Straży Ochrony Państwa, patrolując granice i monitorując działania oddziałów Niemców sudeckich.

Z wojskowego punktu widzenia ta część młodej Republiki Czechosłowackiej była nie do obronienia. Góry Izerskie oddzielają okolice Frýdlantu od reszty kraju. Linia obronna, którą stanowił zespół lekkich fortyfikacji wojskowych zwanych „rzopikami”, biegła grzbietami gór. W okolicy nie zostały rozmieszczone oddziały wojskowe a najbliższy garnizon znajdował się w Libercu. Z tego powodu rozporządzeniem rządu w 1936 r. powołano jednostki Straży Ochrony Państwa. Ich głównym zadaniem była ochrona nienaruszalności granic i terytorium państwa. Służba była wymagająca i niebezpieczna.

22 września 1938 r., czyli na 7 dni przed podpisaniem układu monachijskiego, uzbrojony oddział niemiecki przekroczył granicę i zajął Heřmanice. Otakar Kodeš przyjechał rowerem z Frýdlantu, by rozpoznać sytuację. W mieście obawiano się, że Niemcy zajmą okolice miasta. Niestety, podczas tej wyprawy nauczyciela zastrzelili członkowie oddziału Niemców sudeckich. W Heřmanicach wiele miejsc przypomina jego postać – Skala Kodeša, mogiła, wzgórze i kamieniołom. W 60. Rocznicę śmierci bohatera Szkoła Podstawowa im. T. G. Masaryka we Frýdlancie usypała koło Heřmanic mogiłę Kodeša u podnóża wzgórza noszącego jego imię.

ZWRÓĆ UWAGĘ...

Na skale ukazującej rzadki wachlarzowy układ słupów bazaltowych znajduje się tablica pamiątkowa.

Geokarta do wklejenia na tę stronę znajduje się w drewnianej skrzynce na budynku remizy strażackiej w Heřmanicach. Uwaga! Skrzynka jest zamykana na kłódkę z trzy-cyfrowym kodem. Kod znajdziesz na słupku na przejściu granicznym w punkcie 3.

GRA

Zagraj w grę Skradzione dziedzictwo w aplikacji Skryte příběhy.
Złoty Stok | rok 1569 | 5,2 km | 7 przystanków | 2 godz.

Wit Stwosz młodszy chce odzyskać po swoim dziadku skradziony spadek.
Czy zostanie właścicielem kopalni złota?

WYCIECZKA

Poznaj historię bogactwa Złotego Stoku. Zapraszamy na spacer w okolicach Kopalni Złota.
Złoty Stok | 6,3 km | 10 przystanków | 2 godz. 45 min.

Dostępność: samochód osobowy. Trasa przystosowana dla rowerów.

Interesujące miejsca

1. Rynek w Złotym Stoku
2. Dawna mennica księżęca (Plac Kościelny)
3. Punkt widokowy pod kaplicą św. Anny (w której mieszkał pustelnik)
4. Most nad potokiem Trująca
5. Sztolnia księżęca z XVI w.
6. Kamieniołom (zapewniał pracę górnikom po zamknięciu kopalni w połowie XX wieku)
7. Punkt widokowy
8. Wapienniki (piece do wypalania wapna przeznaczonego do użytku w budownictwie i rolnictwie)
9. Sztolnia Ochrowa i źródło leczniczej wody mineralnej arsenowo-żelazistej
10. Kopalnia Złota

TABLICZKA Z RELIEFEM DO ODRYŚOWANIA

Znajduje się na końcu trasy na ścianie bocznej mennicy w Kopalni Złota.

HISTORIA

Złoto, pieniądze i władza

Pierwsze wzmianki o wydobyciu złota w Złotym Stoku sięgają XIII wieku. W 1273 roku przywilej na poszukiwania górnicze nadany został klasztorowi cystersów z pobliskiego Kamieńca Ząbkowickiego. Przez kolejne lata kopalnie przechodziły z rąk do rąk, a największy rozkwit osiągnęły w XVI w. za czasów Jakoba Fuggera. Przodkowie Jakoba pomnażali swój majątek za sprawą handlu wełną. On chciał jednak rozszerzyć swoją działalność i zaczął inwestować pieniądze w sektor bankowy. Udzielał wielkich pożyczek m.in. Maksymilianowi Habsburgowi, synowi cesarza niemieckiego. W ramach spłaty pożyczek Jacob Fugger nabywał koncesje handlowe i górnicze. W jego posiadaniu były kopalnie srebra w tyrolskim Schwarzwaldzie, węgierskie kopalnie miedzi oraz połowa kopalń złota w Złotym Stoku, przynoszące znaczne zyski. Fugger zmonopolizował europejski rynek kruszców. Władcy ówczesnej Europy oraz papież często zapożyczali się u Fuggera, który dzięki temu miał bezpośredni wpływ na sytuację polityczną Starego Kontynentu. Ocenia się, że jego majątek w chwili śmierci w 1525 roku liczył ponad 2 mln florenów, stanowiąc prawie 2,2% PKB ówczesnej Europy. Dla porównania majątek najbogatszego Amerykanina, naftowego giganta, Johna D. Rockefellera wynosił 1,5% PKB USA. Stąd Jakoba Fuggera można uznać za najbogatszego człowieka wszech czasów, który stworzył pierwszą wielką korporację międzynarodową.

ZWRÓĆ UWAGĘ...

Na rynku Złotego Stoku odnajdź kamienicę należącą do spółki Fuggera zarządzającą złotostockimi interesami.

GEOLOGIA

Geokarta do wklejenia na tej stronie znajduje się w drewnianej skrzynce na ścianie bocznej mennicy w Kopalni Złota. Uwaga, skrzynka jest zamykana na kłódkę z trzy-cyfrowym kodem. Kod to trzy ostatnie cyfry roku znajdującego się nad wejściem do sztolni Gertruda”.

GRA

 Zagraj w grę Bracia morawscy w aplikacji Ukryte historie / Skryte příběhy.
Piława Górna | rok 1739 | 3,5 km | 7 przystanków | 1,5 godz.

Pomóż panu Seidlitzowi założyć osadę braci morawskich i spraw, aby stała się ona prosperującym miastem.

WYCIECZKA

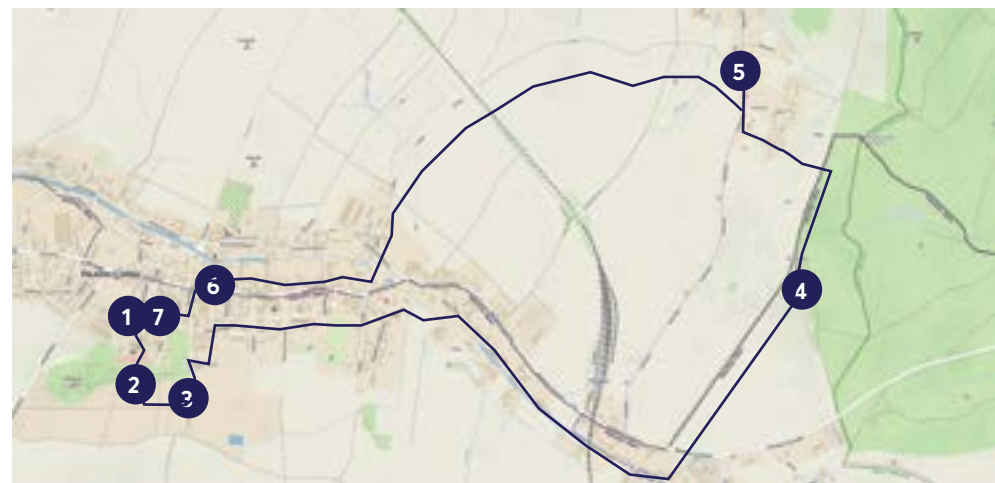
Osada braci morawskich Gnadenfrei. Zapraszamy na spacer po Piławie Górnej.
Piława Górna | 9 km | 7 przystanków | 3 godz.

Dostępność: samochód osobowy i transport kolejowy.
Trasa przystosowana dla rowerów.

Interesujące miejsca

1. Plac Piastów Śląskich
2. Dawne Gimnazjum braci morawskich
3. Park miejski i dawny cmentarz braci morawskich
4. Wieża widokowa na wzgórzu Grzybowiec
5. Miejsce upadku meteorytu w 1879 r.
6. Kościół św. Marcina
7. Izba Pamięci braci morawskich (Plac Piastów Śląskich 4/19)

TABLICZKA Z RELIEFEM DO ODRYSOWANIA

Znajduje się na końcu trasy przed wejściem do Izby Pamięci braci morawskich.

HISTORIA

Bracia morawscy

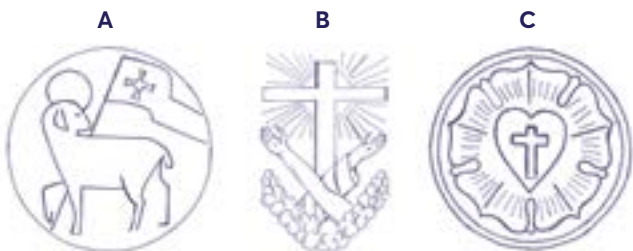
Bracia morawscy to spadkobiercy morawskiego husytyzmu. W XVIII wieku prześladowani w Czechach zaczęli emigrować do krajów protestanckich Świętego Cesarstwa. W roku 1722 grupa uchodźców z północnych Moraw przybyła na Górne Łużyce i osiedliła się w majątku należącym do saksońskiego arystokraty, Nikolausa von Zinzendorfa. Niedługo po przybyciu do Saksonii bracia morawscy wzniesli pierwszą osadę, którą nazwali Herrnhut (Straż Pańska), dlatego bywają również nazywani herrnhutami. W 1742 r. otrzymali oni od króla Prus Fryderyka II zezwolenie na wolne praktyki religijne na terenie całego królestwa Prus

Osada w Piławie Górnej powstała za sprawą Ernsta Juliusa von Seidlitz, który sprowadził w roku 1735 braci z Herrnhut do swoich posiadłości. W drugiej połowie 1743 r. przy pomocy Nikolausa von Zinzendorfa Seidlitz rozpoczął prace nad budową nowego osiedla nazwanego Gnadenfrei, na wzór wspólnoty z Herrnhut (obecne okolice placu Piastów Śląskich).

Swego rodzaju ewenementem było tworzenie przez braci morawskich wspólnoty ekonomicznej. Każdy z członków wspólnoty odprowadzał sporą część swojego dochodu do wspólnej kasy. Z kasy tej finansowane były przedsięwzięcia służące społeczności: szkoły, szpitale, opieka społeczna, utrzymanie osiedla czy misje. Pozycja społeczna kobiet we wspólnotach braci morawskich była wysoka. Grupy decyzyjne były reprezentowane po połowie przez kobiety i mężczyzn. Kobiety mogły też zostawać pastorami.

ZWRÓĆ UWAGĘ...

Zwiedzając Piławę Górną zapewne znajdziesz na jednej z wielu tablic herb wspólnoty braci morawskich. Wskaż poprawny symbol.

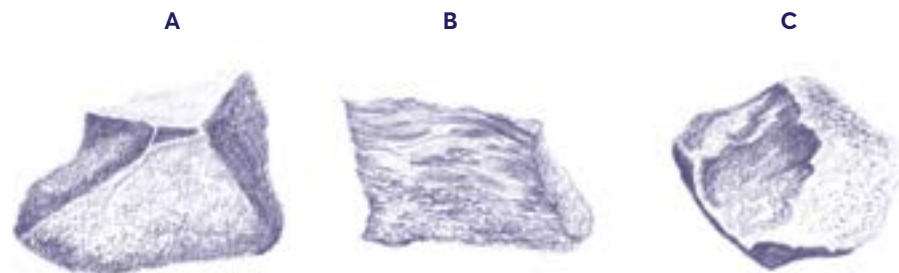
GEOLOGIA

Przybysz z kosmosu

Meteority to pozostałości odłamków skalnych docierające do powierzchni ziemi z kosmosu. Każdego dnia uderza w Ziemię około 17 meteorytów. Jednak zdecydowana większość pozostaje niezauważona spadając na terenach niezamieszkałych. Meteoryt „Piława Górna” jest jedynym znanym meteoritem jaki spadł na Dolnym Śląsku. Do wydarzenia tego doszło 17 maja 1879 roku. Upadek tej „ognistej kuli”, jak ją nazwali świadkowie zdarzenia, wywołał ogromny huk i błysk, który był widoczny z odległości 40 km. Mieszkańcy okolic Piławy Górnej znaleźli dwa okazy meteorytu. Pierwszy około 1 kg, na południe od Piławy Górnej, a drugi trochę mniejszy koło zabudowań przy ul Kościńskiej. Słyszano trzy grzmoty, co pozwala przypuszczać, że spadł jeszcze jeden okaz. Stąd może warto wybrać się w te rejony na poszukiwania. Meteoryt „Piława Górna” to najpopularniejszy typ meteorytu, chondryt zwyczajny H5 czyli meteoryt kamienny. Charakterystyczne cechy jego wyglądu to czarna powierzchnia zewnętrzna, tzw. skórka obtopieniowa i liczne, drobne, białe i zielone kuleczki w całej objętości. Największy fragment, o wadze 663,1 g można oglądać w Muzeum Mineralogicznym Uniwersytetu Wrocławskiego

ZBADAJ...

Czy rozpoznasz który fragment skały to meteoryt Piława Górna? Podpowiedz – pozostałe skały to fragment mylonitu z łomiku na Grzybowcu i ganiak czyli fragment skały z wyglądem wiatrowymi.

GRA**Zagraj w grę Duch hrabiny w aplikacji Ukryte historie / Skryte příběhy.**

Żelowice | rok 1866 | 1,8 km | 6 przystanków | 1 godz.

Duch hrabiny Caroliny von Mettich und Mohr nie może znaleźć spoczynku, ponieważ niepokoi się o losy ukochanego kościoła.

WYCIECZKA

Żelowice – pałac, tajemniczy skarb i unikalne epitafia.
Żelowice | 1,8 km | 6 przystanków | 1,5 godz.

Dostępność: samochód osobowy. Trasa piesza i rowerowa.

Interesujące miejsca

1. Zamek Karoliny i Rudolfa von Stillfried-Rattonitz w Żelowicach
2. Dawny teren zakładu wydobywczego
3. Dawny kamieniołom bazaltu (możliwość przejścia nieoznakowanym szlakiem wokół kamieniołomu)
4. Kapliczka maryjna
5. Most nad strumieniem bez nazwy (owiany legendą o bezgłowym jeźdźcu)
6. Dawna kaplica, obecnie kościół Podwyższenia Krzyża Świętego (zwiedzanie po uzgodnieniu - należy zadzwonić pod numeru telefonu umieszczony na tabliczce przy drzwiach wejściowych)

TABLICZKA Z RELIEFEM DO ODRYSOWANIA

Znajduje się na filarze wiaty, tuż obok kościoła pw. Podwyższenia Krzyża Świętego.

HISTORIA

Niezwykła kaplica na szczycie Maślanej Góry

Pałac w Żelowicach przybrał obecną formę w 1858 roku, gdy jego właścicielka Carolina baronowa von Wimmersberg dobudowała trzecią kondygnację i dwie cylindryczne wieże. Po śmierci swojego męża Carolina wyszła powtórnie za mąż za hrabiego Rudolfa von Stillfried-Rattonitz. Hrabia interesował się historią sztuki, genealogią i heraldyką, stąd król pruski Fryderyk Wilhelm IV mianował go w roku 1843 Mistrzem Ceremonii, a w 1853 Naczelnym Mistrzem Ceremonii. W 1854 r. wszedł do zarządu nowo utworzonego Urzędu Heraldycznego, a w 1856 r. został członkiem Generalnej Komisji Porządkowej.

W roku 1858 towarzyszył księżniczce Stefanii Hohenzollern-Sigmaringen w podróży do Lizbony. Celem podróży był ślub Stefanii z ówczesnym królem Portugalii. Rudolf został za to mianowany Grandee Portugalii jako hrabia von Alcantara, z czego był bardzo dumny posługując się tym tytułem.

Hrabia zgodnie ze swoimi zainteresowaniami prowadził badania archeologiczne w należącym do niego zamku w Lipie. Zgodnie z legendą znalazł tam skarb templariuszy. Z majątku tego wybudował na życzenie żony kaplicę na pobliskim wzgórzu. W kaplicy tej zgromadził kolekcję tablic epitafijnych rodziny, które kazał pokolorować w żywe, naturalne kolory. Takie polichromowane epitafia są wielką rzadkością, stąd warto je zobaczyć. Hrabia wraz z żoną do dziś spoczywają w krypcie pod ołtarzem.

ZWRÓĆ UWAGĘ...

Kaplicę ze skarbem łączy tajemniczy symbol zakonu joannitów, spadkobierców templariuszy znajdujący się pod ołtarzem głównym. Podobne symbole znajdują się również na drzwiach wejściowych do kaplicy – czy potrafisz je odnaleźć?

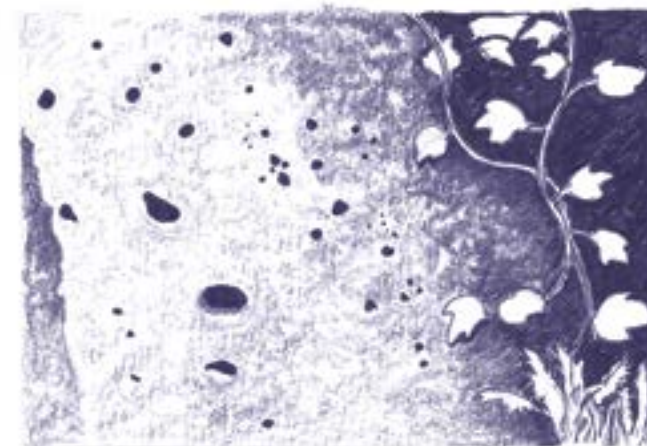
GEOLOGIA

Ślady dawnych wulkanów

Dziś nie grożą nam wybuchy dolnośląskich wulkanów. Jednak na Przedgórzu Sudetkim przed 18–30 mln było ich sporo, stąd warto poznać ich historię. Wulkanizm w tym okresie był skutkiem wypiętrzania się Alp i Karpat podczas orogenezy alpejskiej. Rozwinął się wówczas w Europie, na przedpolu gór, system głębokich rozłamów (ryftów), umożliwiających migrację magm bazaltowych ku powierzchni Ziemi. Współcześnie trudno jest znaleźć w Sudetach i na Przedgórzu pozostałości dawnych stożków wulkanicznych. Bez problemów natomiast można odszukać skały reprezentujące potoki lawy spływającej po stokach czy grube pokrywy pyłów wulkanicznych. Niejednokrotnie, po wielu milionach lat, stanowią one jedyny dowód zachodzącej tu aktywności wulkanicznej. W kamieniołomie w Żelowicach można z bliska obejrzeć prawdziwy bazaltowy potok lawowy. Skała występująca w tym kamieniołomie jest jednolicie ciemna. Można jednak natrafić na fragmenty z widocznymi gołym okiem większymi kryształami augitu czy oliwinu. W niektórych fragmentach skał można zauważyć też niewielkie pustki, zwane wezyklami. Mają one dwojaką genezę – część z nich to pustki po gazach zawartych w lawie, zaś część to puste miejsca po zwiertzałym oliwinie.

ZBADAJ...

Podejdź do skały i odszukaj wezykle...

GRA

**Zagraj w grę Rycerz – fałszerz pieniędzy w aplikacji
Ukryte historie / Skryte příběhy.**

Gromnik (Samborowiczki) | rok 1439 | 5,2 km | 7 przystanków | 2 godz.

Rycerz rozbójnik Hans von Czirn chyba zawarł pakt z samym diablem, a tylko my możemy przerwać jego grasowanie.

WYCIECZKA

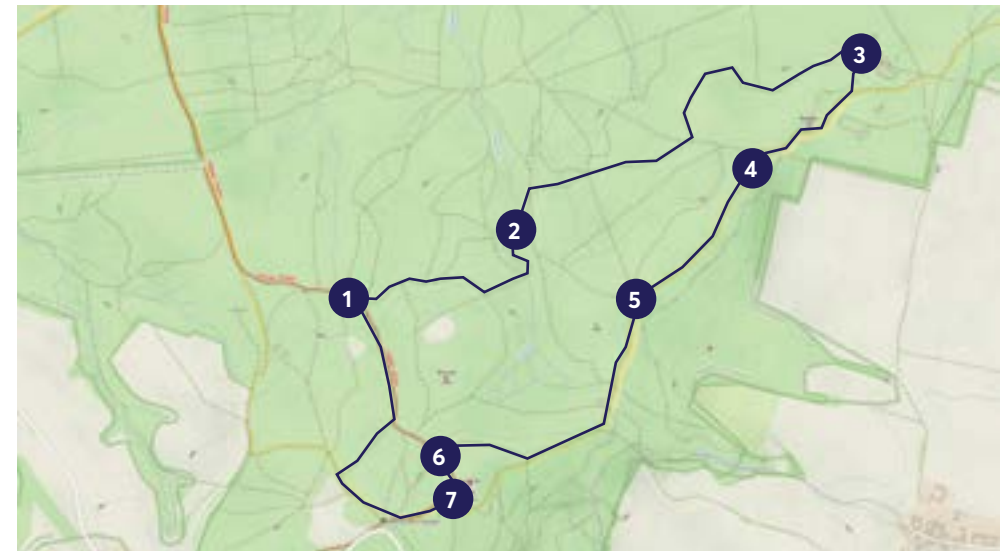
Zapraszamy na szlak gromnickich legend.
Wzgórze Gromnik | 6,5 km | 7 przystanków | 3 godz.

Dostępność: samochód osobowy. Trasa piesza.

Interesujące miejsca

1. Wiata turystyczna przy Skalkach na Borowej
2. Potok Jegłówka
3. Nieczynny kamieniołom (znajduje się tu domek myśliwski)
4. Dawny kamieniołom (miejsce poszukiwań wezuwianów)
5. Diabelska kręgielnia (legenda zapisana na tablicy)
6. Studnia
7. Góra Gromnik (ruiny dawnego zamku braci von Czirn i wieża widokowa)

TABLICZKA Z RELIEFEM DO ODRYSOWANIA

Znajduje się na szczycie wzgórza Gromnik.

HISTORIA

Bracia von Czirn – pogromcy z Przedgórze Sudeckiego

Niewątpliwie do najszlachetniejszych rycerzy rozbójników działających w XV w. na terenie Dolnego Śląska należy zaliczyć bracia Hayna i Opitza von Czirn. Z początku bracia byli przykładnymi rycerzami. Jednak później zeszli na złą drogę i zaczęli napadać na kupieckie karawany. Podczas wojen husyckich Hayn i Opitz często zmieniali poparcie dla stron konfliktu w zależności od koniunktury. Stąd często wychodzili cało z różnych opresji. Czasem wydawało się, że ich koniec jest już bliski, jak na przykład podczas oblężenia Gromnika przez wojska wrocławskie. Jednak później znów wracali do łask, otrzymując kolejne majątki, a nawet starostwo w Strzelinie.

Zbudowany przez Czirnów zamek na Gromniku nie był małym zameczkiem, a sporą rezydencją. W odkrytej reprezentacyjnej komnacie zamkowej znaleziono wiele bardzo ciekawych zabytków, m.in. pozostałości jednego z najpiękniejszych gotyckich pieców kaflowych na ziemiach polskich. Ornamentyką kafli wyprzedzili swoją epokę, na tych ziemiach, o ponad 100 lat. Fortuna Czirnów nie pochodziła tylko z grabieży. Przedsiębiorczy bracia von Czirn, co potwierdziły badania archeologiczne, prowadzili w piwnicy na zamku na Gromniku nielegalną średniowieczną mennicę, w której produkowali fałszywe monety.

ZWRÓĆ UWAGĘ...

Bogactwo i przychylność losu mogła wynikać z układu z diabłem. Opowiada o tym legenda o Diabelskiej Kręgielni, gdzie Hayn von Czirn stoczył pojedynek z diabłem na kręgle. Podczas wędrowki poznaj legendę i powiedz ile jest tam torów do kręgli (chyba, że sam je policzysz).

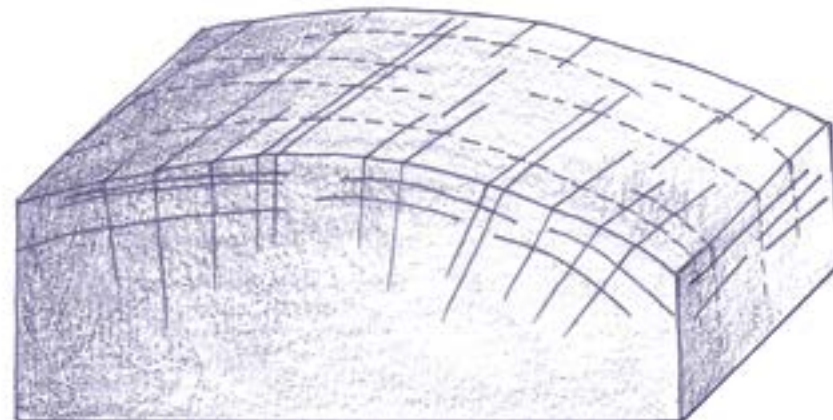
GEOLOGIA

Z czego zbudowano zamek na Gromniku?

Można się zastanawiać dlaczego bracia von Czirn postanowili zbudować zamek na Gromniku. Czy była to tylko bliska odległość od szlaków handlowych, względy strategiczne, czy może też inne powody? Pewnie o lokalizacji zamku zadecydowała również łatwa dostępność budulca. Wzgórze Gromnik zbudowane jest z granitu stanowiącego intruzję Gromnika. Na Gromniku naturalne skałki znajdziemy tuż pod szczytem. Na zboczach występują w formie licznych luźnych bloków o różnej wielkości, od kilkunastocentymetrowych do kilkumetrowych. Na szczycie granit odsłania się w dawnej piwnicy zamkowej odkopanej dzięki prowadzonym tu badaniom archeologicznym. Granit wykazuje charakterystyczne spękania (tzw. spękania ciosowe) powodujące, że dzieli się łatwo na prostopadłościennymi bloki i przez to jest dobrym materiałem budowlanym. Spękania ciosowe powstają gdy zastygająca we wnętrzu Ziemi magma kurczy się podczas stygnięcia. Przy wznoszeniu zamku średniowieczni budowniczowie wykorzystywali zarówno naturalnie ukształtowaną skałę jak i częściowo obrobione bloki skalne. W tym celu materiał pozyskiwano z kilku łomów znajdujących się w pobliżu kopuły szczytowej.

ZBADAJ...

Spróbuj zaobserwować spękania ciosowe na naturalnych granitowych ścianach w piwnicy zamkowej.

GEOPARKI OPOWIADAJĄ O HISTORII ZIEMI

Co to jest geopark?

Geopark to zwarty geograficznie obszar, na którym prowadzone są działania edukacyjne, wychowawcze i turystyczne, prowadzące do zrozumienia dziedzictwa geologicznego. Celem Geoparku jest popularyzacja nauk o Ziemi, rozwijanie zrównoważonej geoturystyki, promowanie i podkreślanie wyjątkowości obszaru, wzmacnianie tożsamości i więzi miejscowych mieszkańców z okolicą, inspirowanie i zachęcanie ich do rozsądnego i opartego na podstawach naukowych korzystania z walorów obszaru.

Geopark Ralsko

Pomiędzy trzema średniowiecznymi zamkami – Ralsko, Bezděz i Děvín – znajduje się szczególny region. Na terenie byłego poligonu powstała wyjątkowa wyspa zieleni z bogatym dziedzictwem geologicznym, która oferuje turystom wyjątkową scenę niemal dziewiczej przyrody. Geopark Ralsko położony jest w turystycznej części regionu Máchův kraj.

www.visitralsko.com

Geopark Przedgórze Sudeckie

Geopark obfituje w wiele pięknych i atrakcyjnych obiektów historycznych i architektonicznych. Jego największym skarbem jest przyroda nieożywiona – ślady zderzenia niegdysiejszych kontynentów, czy dawnej aktywności wulkanicznej, a także pozostałości dna morskiego sprzed 400 mln lat. <http://geopark.org.pl>

UKRYTY RYSUNEK

Na każdej trasie na podstawie informacji z notatnika znajdziesz miejsce z tabliczką do skopiowania (strona z mapą każdej trasy).

Przyłóż róg tej strony do odpowiedniego oznaczenia przy tabliczce. Zarys tabeli na tabliczce wskaże, w którym polu siatki widocznej na tej stronie należy skopiować wzór. Miękkim ołówkiem pocieraj papier (techniką frotażu) i w ten sposób przenieś wzór z tabliczki do odpowiedniego pola w notatniku.

Po skopiowaniu wzorów z 3 tras udaj się do jednego z centrów informacji turystycznej wymienionych na stronie www.geoparkoweprzygody.pl. Pracownik centrum zaznaczy odrysowane wzory w notatniku, po czym będziesz mógł wybrać sobie odznakę. Do wyboru są trzy kolory. Jeśli przejdiesz wszystkie 9 tras, będziesz mógł otrzymać trzy odznaki (każdą w innym kolorze).

Notatnik został wydany w ramach projektu:

Nazwa projektu: GECON GAME - w poszukiwaniu skarbów geoparków

Numer rejestracyjny: CZ.11.2.45/0.0/0.0/21 _ 033/0003121

KONTAKTY

Partner wiodący projektu

Geopark Ralsko o.p.s.

Mírová 121, 471 24 Mimoň

E-mail: info@geoparkralsko.cz

www.visitralsko.com

Partnerzy projektu

Stowarzyszenie Geopark Przedgórze Sudeckie

Piastowska 40, 58-240 Piława Górna

E-mail: poczta@geopark.org.pl

<https://geopark.org.pl>

Uniwersytet Wrocławski

Plac Uniwersytecki 1, 50-137 Wrocław

E-mail: robert.tarka@uwr.edu.pl

<https://uwr.edu.pl>

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

